

בינ"ו ליקבה"ו

גיליון שבועי

אור צדיקים ישמח

דברים מחזקים ומשמחים
מאור תורתם ומעשיהם של הצדיקים
מאת הרב יוסף חיים דאברא שליט"א
נתיבות

גיליון מס' 112
יום שישי כ"ב אלול תשפ"ו
ערב שבת קודש
פרשת נעבים-וילך

נושא השיעור:
מעלת האוהו במידת האמת
מתולדותיו ומעשיו של בעל ההילולא:
רבי אברהם בן סוסאן זיע"א

הדפסת הגיליון נתרמה
ע"י ידידנו היקר והנעלה
אדי פסחוב הי"ו שדרות
להצלחתו ולהצלחת הוריו היקרים
ניסן וגלינה פסחוב הי"ו
ולהצלחת בניו דייד וניסן ובתו עדן הי"ו
יהי רצון שזכות המצווה
וזכות בעל ההילולא
הגאון הקדוש **רבי אברהם בן סוסאן** זיע"א
תגן בעדם ובעד כל אשר להם
וימלא ה' כל משאלות לבם לטובה ולברכה
לעבודתו יתברך
אורך ימים ושנות חיים ושלוש יוסיפו להם
בבריאות איתנה ונהורא מעליא ופרנסה בריוח
גדול ויזכו לזיווגים הגונים משורש נשמתם
בשמחה ובהצלחה רבה
אמן כן יהי רצון

לכל ענייני הגיליון: 053-315-49-88

**"אתם נצבים היום כלכם לפני יהוה אלהיכם ראשיכם
שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל" (בפרשתנו נצבים
כט, ט).**

א. ע"י מידת האמת יקיים את כל מצוות התורה

מובא במדרש מי השלוח (הובאו דבריו בספר 'אורחות יושר' ערך אמת) וז"ל: וכל הדובר
אמת אינו נכשל לעולם, ומעשה אירע בימים הראשונים היה בחור מבני האיתנים
ומנערותו אחר שרירות לבו הלך בתאותו, ויהי היום והחל רוח ה' לפעמו והלך ונשתטח
לפני ר' שמעון בן שטח ואמר לו רבי רבי, אנוש כאבי מעקב סביבי אמרתי אני בלבי לשוב.
ויען ויאמר לו בני בני אל תבך, בדבר קל אמצא תרופה למכתך ותעלה למחלתך, אך
השמר בני מן הכזב בכל ענייניך ולא תכשל, ונפשך מכל צרה תנצל, ויאמר לו דבר קטן
הוא ואקימנה, ויאמר לו השבעה לי וישבע וילך לאהלו. ויהי היום, הלכה לבית המרחץ
שכנתו, וגברה עליו תאותו, וגנב כל אשר אתה בביתה כלי כסף וכלי זהב ולא השאיר
עוללות, ובצאתו אמר בלבו אם תשוב השכנה ותצעק על נכסיה ועל מעונה מה אשיבנה,
אם אומר זך אני בלי פשע הריני מכזב ומשקר בתשובתי ואיה שבועתי, אז השיב כל מה
שלקח והבין חכמת שמעון בן שטח עכ"ל¹.

ובזה פירשו הרבה מרבתינו, את הפסוק הנצב למעלה "אתם נצבים היום" אתם אותיות
אמת, שעל ידי שיהיה האדם זהיר לדבר אך ורק אמת לעולם וללכת במידת האמת, ע"י זה
יקיים את כל מצוות ה' ויהיה ניצב תמיד לפני ה'², וגם בראש השנה הקרוי "היום" (כמו

¹ ונראה שעצה זו מועילה לא רק באופן שירא פן ישאלוהו ואז יצטרך לשקר, אלא אפילו בלא זה, שע"י
שירגיל עצמו לדבר רק אמת ממילא יתרגל גם לחשוב אמת וכו', ועי"ז ימנע עצמו מלחטוא כי ירגיש
שעושה שקר בנפשו שהאנשים מחזיקים אותו לאדם כשר וכיו"ב, והוא חוטא בסתר. ויותר מזה, ע"י
שיתרגל במידת האמת יבחין יותר ויותר בכל דבר שהוא שקר, ובכלל זה כל דבר שאינו לרצון הבורא
שהרי הוא בגדר שקר, וימאס בו, וממילא ישמור כל המצוות.

² כלומר קרוב לה' והולך בדרכיו. והרה"ק רבי נסים חיים חזקיהו חורי זיע"א בספרו "הן וחסד" כתב
'תהיו נצבים בראש מורם וקומה זקופה כי אין לכם ממה לפחד, כי ע"י מדה זו תהיו נקיים מעוון'.
והרה"ק רבי יעקב הכהן זיע"א מג'רבא בספרו 'זרע השלום' פירש דע"י האמת יקיים כל המצוות ומימלא
יוכל להיות ניצב לפני ה' בעוה"ב ולא יהיה בהית לאסתכולי באפיה, וכדברי המלאך המגיד שאמר למרן
הבית יוסף זיע"א שזו סיבת ירידת הנשמה לעוה"ז.

שכתוב בזוהר הק' על הפסוק "ויהי היום" אין לו להתיירא, ויהיה נצב בבטחה לפני ה' כי נכון לבו בטוח שיצא זכאי בדינו.

וכן פירשו, ע"פ הפתגם הידוע 'לשקר אין רגליים ולאמת יש רגליים', וזהו "אתם נצבים" שכח האמת הוא להיות ניצב על רגליו. והרה"ק רבי נסים חיים חזקיהו חורי זיע"א מנתיבות בספרו "חן וחסד" כתב, גם על ידי מידת האמת, יהיה האדם יציב בדעתו ולא הפכפך כמאמר רז"ל הרשעים מלאים חרטות, וזהו "אתם נצבים".

והרה"ג בנש"ק רבי בנימין הכהן זיע"א מיבנאל, בספרו הק' "בני בנימין" פירש, שע"י האמת יזכו להיות "נצבים היום" דהיינו חיים (היפך המתים שהם שוכבים) בעוה"ז³ הנקרא 'היום' [כמ"ש רז"ל עירובין כב ע"א על הפסו' "היום לעשותם" דקאי על העוה"ז], וגם חיים בעוה"ב וזהו "לפני ה' אלהיכם".

והרה"ק רבי יעקב הכהן זיע"א מג'רבה בספרו הק' "זרע השלום", באר שע"י האמת יחזור האדם בתשובה כאמור, ואיתא בזוהר (חיי שרה דף קכט ע"א) 'זכאין אינון מאריהון דתשובה, דהא בשעתא חדא ביומא חדא ברגעא חדא קריבין לגבי קב"ה מה דלא הוה הכי אפילו לצדיקים גמורים דאתקריבו גבי קב"ה בכמה שנין'. וזהו "אתם" ע"י שתקבלו על עצמכם ללכת במידת האמת, הנכם חוזרים בתשובה וזוכים להיות "נצבים היום לפני ה' אלהיכם", כבר ביום הזה ממש כדברי הזוהר הק'.

והאדמו"ר הקדוש רבי שמואל צבי מאלכסנדר זיע"א בספרו הק' "תפארת שמואל" הוסיף לבאר ביסוד זה, את המשך הפסוק "ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל", שע"י מידת האמת, יוכל אף האדם הפחות לזכות למדרגה גבוהה ולבוא בסוד ה' כמו הצדיקים הגדולים, וזהו "ראשיכם שבטיכם וכו' כל איש ישראל" כלומר למעלת ראשיכם וגו' יזכו כל איש ישראל ע"י מידת האמת.

³ כמו שמסופר בגמרא סנהדרין (צז ע"א), שרב טביומי הגיע למקום שהיה נקרא קושטא שאנשי המקום היו זהירים מאד שלא לשנות בדיבורם ולא היה מת אף אחד מהם קודם זמנו. התחתן רב טביומי עם אשה משם ונולדו לו שני בנים. יום אחד היתה אשתו חופפת ראשה והגיע השכנה וביקשה לדבר עמה, אז רב טביומי אמר לה מתוך דרך ארץ שאינה נמצאת בבית. ואז מתו לו שני בניו. באו אנשי המקום אמרו לו מה זה? וסיפר להם את המעשה. אמרו לו בבקשה ממך צא מהמקום ולא תגרה בנו את המוות.

והרה"ג בנש"ק **רבי רפאל בן ציון הכהן** זיע"א מנתיבות, בספרו הק' "תרחם ציון" פירש, "ראשיכם שבטיכם" וגו' שמדבר כלפי מנהיגי ישראל וזקניהם, ואומר להם ממידת האמת להתנהג עם כל איש ישראל באמת, ולא להחניף ולהעדיף העשיר על העני והחכם על הטיפש, אלא כולם יהיו שווים בערכם, וזהו "כל איש ישראל מחוטב עציך עד שואב מימך" אפילו חוטבי עצים ושואבי מים יהיו נכבדים בעיניכם.

והגה"ק **רבי שמעון ואעקנין** זיע"א מחכמי טבריא בספרו הק' "דורש סמוכים", וכן עוד מרבותינו, בארו בזה את סמיכות הפרשיות, שפרשת כי תבא מסיימת (כט, ח) "ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אתם למען תשכילו את כל אשר תעשון" וסמך ליה "אתם נצבים היום", שאם אתם רוצים לשמור את דברי הברית הזאת שהיא התורה ועשיתם אותם ולא תעברו על שום מצוה ממצוות התורה, זה ע"י "אתם" אותיות אמת, וכן ר"ת א'מת ת'היו מ'דברים, ובזה גם תהיו נצבים לפני ה' אלהיכם, לא כן המדבר שקר עליו נאמר (תהלים קא, ז) "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני".

והזכיר שם את דברי הגה"ק המלוב"ן **רבי חיים חורי** זיע"א בספו הק' "ספר החיים" (מערכת ת' אות יג), שכתב וז"ל: יסוד התורה הוא על מדת האמת, ומי שמקבל עליו לומר האמת מובטח לו שלא לעבור על שום מצוה ממצוות התורה (רז"ל), ובזה יובן כוונת הכתוב (תהלים קיט, קכח) "על כן כל פקודי כל ישרתי כל אורח שקר שנאתי" והרי הוא כמבואר. עכ"ל. כלומר בזכות מה "כל פקודי כל ישרתי" שישרו בעיני פיקודי ה' ומצוותיו? ע"י ש"כל אורח שקר שנאתי" ודברתי רק אמת. וכדבריו כן פירש הרה"ק **רבי שלמה מלול** זיע"א בספרו הק' "לזכר עולם", והביא ג"כ בשם המפרשים שפירשו בזה את הפסוק (שם פסו' כט) "דרך שקר הסר ממני ותורתך חנני".

וביסוד האמור, פירש הרה"ג המנוח **רבי אשר חדאד** זצלה"ה מנתיבות (בהגהתו בספר "זרע יעקב" לר"כ צבאן זיע"א, דרוש טו"ב), את מה שאומרים בתפילה 'לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר כבגלוי ומודה על האמת', כלומר איך יזכה האדם להיות ירא שמים בסתר כבגלוי? ע"י שיקבל עליו להיות מודה על האמת ולא ישקר אף פעם.

אך כתב רבה של נתיבות הגה"ק **רבי רפאל כדיר צבאן** זיע"א בספרו הק' "זרע יעקב" (דרוש טו"ב) וז"ל: באמת עצתו של הרב הנכונה [שנתן עצה לבעל תשובה לדבר רק אמת כאמור לעיל] תעזור לאדם רק אם הוא בעל בושת פנים, כי אז כאשר לא ישקר יתגבר על

יצרו לשמור המצוות בהיותו מתבייש להגיד האמת שהוא עובר על מצוות התורה. אך מה יהיה עם מי שהוא חוצפן שאינו מתבייש, ובעזות מצח יענה לא התפללתי ואין לי חשק להתפלל, ואני תמיד לא מתפלל, אני חפשי לא שומר שבת וכיוצא. אדם כזה לא יעזור לו מדת האמת, ובהיפך מוסיף על חטאתו פשע כשהוא מתחצף ומזלזל במצות הבורא בשאט נפש ב"מ, וזהו (דניאל ט, ז) "לך ה' הצדקה" לאחוז במדת האמת והצדק [לכבודך], וזה על ידי שיהיה "לנו בוש פנים".

ב. העיקר הוא האמת

הגה"ק רבינו חיים קנייבסקי זיע"א בספרו הק' "אורחות יושר" (ערך אמת) הביא מהשל"ה הקדוש (שער האותיות אות ד' דרך ארץ): כלל גדול יהיה לאב המייסר בנו ושיהיה בטוח שהבן הולך בדרך הישר אף באתר שלא בפני האב, יראה בכל כחו להדריכו במידת אמת, ויגדיל לו עונש השקר אפי' בשיחה בטלה כו'. והנה פה בירושלים ע"ה תובב"א, היה רגיל אצלי חסיד גדול מחסידי עליון מהספרדיים, ואם היו נותנים לו כל חללי עלמא לא היה מוציא ח"ו מפיו דבר שאינו אמת בבירור. וסיפר לי מנהג אביו בעודו היה נער הוא ואחיו, ובא קובלנא שנעשה איזה ענין שלא כהוגן, אמר מי שיוודה על חטאו ויאמר אמת אזי אמחול לו, רק יזהר מהיום והלאה שלא ישנה באולתו, ואיזה שיכפור ואני אחקור ואדרוש שאחז בשקר וכפר, אזי אעשה לו עונשים בכפלי כפלים, וכן עשה, מי שהודה מחל לו ונתן לו מתנה עוד איזה מטבעות בעבור שהודה באמת, ולהאחר ששיקר ענשו בעונשים גדולים. כך היה מגדל בניו במדת האמת והיה קונה האמת במטבעות, לקיים אמת קנה, ונעשה בבנו החסיד הנ"ל טבע האמת עולמית. עכ"ל.

הכתוב אומר (תהלים לד, יב) "לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם" ושואלים שהיה צריך לומר בואו בנים שמעו לי, ומתרגמים שבא ללמד שהעיקר הוא להמשיך לשמוע בקול האבא כאשר אתה הולך מלפניו ואינך נמצא עמו. ובזה פירשתי בס"ד את ההמשך "יראת ה' אלמדכם" שבא לומר שלמעלה זו זוכים כאשר האבא השכיל לטעת בבניו יראת ה' ולא רק יראה ממנו הוא. וכפי דברי השל"ה הקדוש הנז', העיקר תלוי במידת האמת שיכניס בהם שזה הקיום ליראת ה'.

ובזה יובן מדוע גדלה מאד מעלת הוידוי, שאדם מתודה על עונו, עד שאומר המדרש (במדבר רבה פרשה כ, סימן לו): כל מי שחטא ואומר חטאתי אין רשות למלאך לגע בו.

ובליקוטי מוהר"ן (ח"א סי' ד) כתב שהוידוי מוציא את חקיקת הצירופים הרעים שנחקקו בעצמותיו ע"י חטאיו כמ"ש (יחזקאל לב, כז) "ותהי עונותם חקוקה על עצמותם", ועתה נעשים מהם צרופים טובים. רואים מזה את גודל כח הוידוי. וע"פ האמור מובן, שעצם זה שהאדם מודה בעונו, כבר עשה את העיקר הגדול שהיא מידת האמת.

מובא בספר הק' "מדרש פינחס" להרב הקדוש **רבי פינחס מקוריץ** זיע"א (דף כו ע"ב) וז"ל: **בשם הבעל שם טוב** שאמר להנלווים אליו בזה הלשון: "בני אין אתם צריכים יותר, רק לשמור עצמכם מאוד מן השקר, ובזה תהיו לאנשים גדולים".

פעם הגיע אל הגה"ק רבינו **אהרן יהודה ליב שטיינמן** זיע"א, ילד לפני בר מצוה ושאל איזה קבלה יקבל על עצמו לקראת הבר מצוה? ואמר לו הרב: לומר אמת, וחזר הילד ושאל אם בזה כבר יזכה להיות אדם גדול? אמר לו הרב כן! כי זה הדבר הראשון. (כאייל תערוג, הלכה, עמ' תסד).

ובקונטרס "מזקנים אתבונן" (ח"א עמ' 5) מובא שהרב זיע"א היה נותן עצה זו להרבה חתני בר מצוה, ואמר שאנשים חושבים שזה דבר קל, אבל זה קשה מאד, ואמר **בשם מרן החזון איש** זיע"א שרוב בני אדם אינם מדברים אמת, ונתן החזון"א דוגמא, כששואלים אחד למה לא באתה למקום פלוני, כמעט אף פעם אינו אומר את הסיבה האמתית.

מסופר כי פעם כשעשה רבינו הקדוש **סידנא באבא סאלי** זיע"א תענית הפסקה בחודש אלול, הסתיר זאת מבני ביתו, ואת האוכל שהכניסה לו הרבנית לחדרו, ציווה לשמשו לאכול נוסף על מנתו. ביום הרביעי לצום ראתה הרבנית שפני הצדיק חיוורות, ושאלה את השמש אם הצדיק בתענית, השמש התחמק ואמר שאינו יודע. כששמע באבא סאלי זאת, אמר למשמשו היית צריך לומר לה את האמת ולא לשקר "מדבר שקר תרחק" עליך ללמד לשונך לדבר רק אמת. (ישראל סבא קדישא, עמ' 194).

סיפר הגאון רבי שמואל פנחס שליט"א רב שכונת מחנה יהודה בעיה"ק ירושלים ת"ו, שבחודשים הראשונים לבואו של הגה"ק **רבינו שלום משאש** זיע"א להתיישב בארץ הקודש, ואז היה גר במלון המרכז כיון שעדיין לא מצאו לו דירה מתאימה, שלחו אותו להזמין את הרב משאש לכנס מסויים, כשהגיע והזמין את הרב, הרגיש הרב שיש בכנס זה עניין של מחלוקת, על כן אמר לו תאמר להם שאני לא מתערב בזה. אח"כ חשש שיפגעו

ממנו, לכן אמר לו שלא יאמר להם זאת, אלא הציע ואמר אני אצא מהמלון ותאמר שראיתי אותי יוצא ולא הספקת לדבר עמי. שאלתי אותו ואמר הרב פנחסי: ואם ישאלו אותי למה לא רצתי אחריו? אז אמר לו הרב משאש: תעמוד כאן ואני אלך רחוק ותאמר שהייתי רחוק. (אורה של ירושלים, עמ' 223).

רואים מזה כמה הקפיד הצדיק שלא יוציא שקר מפיו.

ג. לזכור תמיד את האמת של החיים

ממעלות האמת. לא רק להקפיד לדבר רק אמת, אלא גם לאהוב ולחפש את האמת ולדבוק בה, ולשנוא את השקר ולהתרחק ממנו. ובכלל זה לזכור תמיד את האמת של החיים, שהעיקר זה לעשות את רצון ה' באמת ורק לזה יש קיום ואחרית טובה. וכל השאר הבל ואין בו מועיל.

אמר רבינו הקדוש אור האורות **רבי נחמן מברסלב** זיע"א: את זה תקבלו מאתי שלא להניח עצמו להעולם להטעות. שלא יטעה אותו העולם, כי לא נמצא אחר שיהיה לו קץ וסוף טוב מן העולם. וכל בני אדם שהיו אפילו אותן שתפסו בידם כל העולם הזה כלו, היה סופם רע מאוד, גם לדורי דורות קלקלו והפסידו. ואפילו אומות העולם צריכים לידע מזה. מאחר שאין העולם הזה כלום מה צריכים לעשות, על זה צריכים זכיה מן השמים לזכות לידע מה שצריכים לעשות, אך ישראל אין צריכים לזה, כי כבר הם יודעים מה לעשות על ידי התורה. (שיחות הר"ן, סימן נא).

גם אמר: היצר הרע דומה כמו מי שהולך ורץ בין בני אדם, וידו סגורה ואין אדם יודע מה בתוכה. והוא מרמה בני אדם ושואל לכל אחד, מה אני אוהב? ולכל אחד נדמה כאלו הוא אוהב מה שהוא מתאוה. ועל כן הכל רצים אחריו, כי כל אחד סובר שיש בידו מה שהוא חפץ. ואחר כך הוא פותח את ידו ואין בה כלום. כמו כן ממש היצר הרע שהוא מרמה כל העולם והכל רצים אחריו ומרמה לכל אחד ואחד עד שנדמה לכל אחד ואחד כאלו יש בידו מה שהוא חפץ, כל אחד כפי שטותו ותאוותו. ואחר כך בסוף הוא פותח את ידו ואין בה כלום כי אין מי שימלא תאוותו אצלו.

גם נדמו כל התאוות של העולם כמו עמודי אור הנכנסין בבית מן אור החמה, כנראה בחוש שהם נדמין לעמודים מחמת הזריחה של החמה. וכאלו רוצים לתפס אותן העמודי אור שתופסים וחוטפים ואין בתוך היד כלום, כך הם כל התאוות של עולם הזה. (שם סימן ו).

אמנם נמצאים אנו בעולם השקר שכלו מלא שקרים, והכל בשביל הניסיון שלנו לראות עד כמה נחזיק באמת, ולמרות הבלבולים נזכור בכל פעם מחדש את האמת כראוי ועל ידה יתאדו וייעלמו כל התאוות וההבלים של העולם הזה מלבנו. וכן נשמור עינינו כמה שיותר מהביט אל הבלי העולם וכמו שכתב רבינו הקדוש **הרמח"ל** זיע"א בסה"ק "מסילת ישרים" (פרק טו) שההתמדה בין השרים ואנשי הגדלות הרודפים אחר הכבוד ומרבים ההבל, מפסיד את הפרישות, כי בראותו את היקר והגדולה ההיא, אי אפשר שלא תתעורר תאוות לחמוד אותם ועב"פ מידי מלחמה לא יצא. לכן ימנע מלהתמיד בחברתם.

כתוב בפסוק (איוב ג, יט) **"קטן וגדול שם הוא ועבד חפשי מאדוניו"**, ויש לפרש ע"פ דברי רז"ל בגמרא (פסחים נ ע"א ועוד) רב יוסף בריה דרבי יהושע בן לוי חלה ועלתה נשמתו למעלה, כאשר חזרה נשמתו בקרבו, אמר לו אביו מה ראית למעלה, ובין התשובות אמר, עולם הפוך ראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה. אמר לו אביו, בני עולם ברור ראית. ע"כ. ופירש רש"י עליונים למטה, אותן שהיו כאן חשובים ראיתי קלים עכ"ל. וזהו שאמר 'קטן וגדול', ר"ל מי קטן ומי גדול באמת 'שם הוא' זאת רואים רק שם בעולם האמת. והנה קשה מדוע באמת עשה ה' ככה שתהיה האמת נעדרת בזה העולם ולא נדע ולא נבין מי הוא הגדול לכבדו ולדבק בו כראוי ומי הוא הקטן והבוזי לרחק ממנו. ומשיב 'ועבד חפשי מאדניו' כלומר סיבת הדבר הוא בשביל הבחירה החפשית, שאם היתה ניכרת מעלת הטוב וגנות הרע כראוי בזה העולם, שוב לא היתה הבחירה חפשית כראוי. אמנם מי שחפץ בעבודת ה' באמת, ידע ויבחין לבד במי ראוי לדבוק ובמי לא.

ואחד הדברים שעוזרים לאדם לזכור את האמת של החיים, היא זכירת יום המיתה, כמו שאמר רבי לוי בר חמא בשם רבי שמעון בן לקיש, לעולם ירגיז אדם יצר הטוב על יצר הרע וכו' אם נצחו מוטב, ואם לאו יזכור לו יום המיתה שנאמר ודומו סלה (ברכות ה ע"א).

וכן רואים בחוש שכאשר אדם רואה מת (אם לא שכבר הורגל בזה)⁴ או ששומע על מקרה מיוחד של פטירת אדם, הרי זה מנתק ממנו לזמן מה את כל התאוות והמידות הרעות. ואפשר לרמוז זאת בתיבת 'אמת' שהיא מורכבת מאות אל"ף ומתיבת 'מת', לרמוז שהמת מאלף כלומר מלמד אותנו את האמת, שכל התאוות הרעות הם הבל וריק ואין לרדוף בזה העולם אלא כי אם אחר התורה והמצוות באמת.

כתב רבינו הקדוש **רבי אליעזר פאפו** זיע"א בספרו הק' "פלא יועץ" (ערך חולה) וז"ל: ברם זכור לטוב עטרת ראשי אבא מארי זללה"ה, כי בכל יום מימי חוליו, ההוא אמר בקשת "לך אלי תשוקתי" ושאר ודויים ותחינות של יום הכיפורים ופלגי מים ירדו עיניו, אשרי עין ראתה אלה. ולכל מי שהיה נכנס אצלו היה אומר לו, ראה סופו של בשר ודם! עין ראתה ותאשרהו, אשריו ואשרי חלקו. עכ"ל.

בספר "מלכי רבנן" (דף עט ע"ב) כותב אודות הרב הקדוש **רבי ישראל מאימראן** זיע"א מחכמי פאס (נתבש"ם בשנת תרל"ג) בזה הלשון: ושמענו עליו שלרוב חסידותו, היה עוסק בבניין של חצר אחת, והפסיק בה בתוך בניינה, ואמרו לו בניו למה הפסיק הבניין, אמר להם אני כעת השלמתי ששים שנה ואני אתעסק בעולם שאינו שלי? וכן היה שנשארה החצר בלי תשלום הבנין עד אחרי פטירתו. ובשעת פטירתו צוה לבניו שיתעסקו בתורה ואם לאו, ממונו לא ישאר בידם. ע"כ.

מספר הגאון רבי דוד פרץ שליט"א רבה של פנמה, על סבו הגה"צ **רבי יוסף פרץ** זיע"א רב מושב מגדים ומחבר ספר "תהילתו בפיו": לסבי זצ"ל היה חנות גדולה וחשובה במראכש, ואעפ"כ היה עוזב החנות ביד פועליו ורוב הזמן יושב בבית המדרש מאהבת התורה (והחנות היתה בכדי שלא להתפרנס מכתרה של תורה) והיה שוקע בלמוד, ופעם אחת אחיו הגדול בא אליו לבית המדרש ברוגז ובתוכחה באומרו "אתה מטופל בילדים, ואתה יושב פה בבית המדרש והאנשים צובאים על חנותך ומחכים בפתח החנות". ענה לו מור זקני, לאחר מאה ועשרים שנה, האתה תלווה אותי לעולם האמת?! הלימוד, התורה והמצוות הם שילוו אותי לעולם הבא ומזה אקבל שכר נצחי. הפרנסה והכסף הכל חולף ועובר רק התורה נשארת

⁴ וגם מי שהורגל בזה אם יתבונן כראוי שגם הוא עצמו סופו למיתה, יתעורר עי"ז. וכמו שפירש הרה"ג **רבי יהודה קיסוס** זיע"א את הלשון 'יזכור לו' שבא לומר שיזכור את עניין המוות על עצמו הוא, שגם הוא סופו למות וכו'. (מקורך ברוך, עמ' סט).

לאדם לאחר מותו! (תורי זהב, עמ' קמט).

בעיר אבותינו הק' איליג שבדרום מרוקו, אירע בשנת תר"י, מעשה נורא עם נערה צדקת שמסרה את נפשה על קידוש ה' בדומה למעשה הידוע עם הנערה סוליקא הצדקת וכותם תגן עלינו אמן. שמה של הנערה **עישא אביטבול** והיא היתה מאורסת להגה"ק המלוב"ן רבי שלום אמזאלאג זיע"א.

בתקופת אירוסיה ראה אותה מושל האיזור וחמד לקחתה לו לאשה, והיא סירבה בכל תוקף להתראות עמו. ועל כל הפיתויים שפיתה אותה היתה משיבה בנחרצות שלא תחליף את דתה בעבור כל הון שבעולם. לבסוף מה עשה אותו רשע, השכיבה על ארגז וציוה על עבדיו לדרוך על גופה ללא הרף. עד שיצאה נשמתה בטהרה. לאחר פטירתה היא באה בחלום לאחד החכמים במקום ואמרה לו: "לך תגיד לרבי שלום שהזיווג שנועד לו היא פריחא אחותי ואילו אני מצאתי את זיווגי בגן עדן". יהודי איליג נהגו לשורר לזכרה הטהור שיר בערבית ובו נאמר בן היתר: אשרי מי ששמע את מה שהשיבה למושל: "חלילה שיפתה אותנו הטוב של העולם הזה..."

ד. ללכת עם האמת גם נגד הזרם

כותב מרן הראש"ל הגאון רבי שלמה משה עמאר שליט"א: שמעתי פעם מהגה"צ **רבי רפאל ברוך טולידאנו** זיע"א שפירש את הפסוק (תהלים לא, כ) "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם", ושאל מהו "נגד בני אדם" האם כדי לעבוד את ה' צריך ללכת נגד בני אדם. אלא פירש הוא ז"ל, שהכתוב מדבר, באנשים השולחים את בניהם ללמוד תורה בישיבות הקדושות, ויש בני אדם אשר יחשבו לשוטט באומרים להם, למה לא תלמדו את בניכם השכלה ורפואה והנדסה וכיו"ב, להועיל להם בחיים, ושיהיה להם כדי קיומם וכו', וכל מיני טענות ומענות. אך הם חוסים בה' ובוטחים ברחמיו נגד בני אדם, על זה נאמר מה רב טובך אשר [וגו'] פעלת לחוסים בך נגד בני אדם, כלומר נגד דעות המקובלות אצל רוב בני אדם, ודברי פי חכם חזן, זיע"א. (ברכת אליהו, בראשית עמ' רמא).

נאה דרש ונאה מקיים היה רבי רפאל ברוך זיע"א והלך עם האמת אף נגד בני אדם גדולים, כמו שמספר הרה"ג רבי יהודה קיסוס זצ"ל מחיפה בספרו 'מקורך ברוך' (עמ' כט): זכרוני פעם אחת היה ויכוח סוער בינו ובין הנהלת צוות הועד במקנס על מינוי נסים אוהיון (הי"ו), אחד

מראשי הועד שהתנגדו לו בכלל, בכדי שלא יהיה מנהל חברת ביקור חולים, מטעם שהוא לא בן שררה, שהיתה בעירנו מחלה נועה שהשוחטים וכן בעלי תפקידים לא יהיו כי אם רק בעלי השררה המיוחדים (משפחות שהוחזקו בזה מדורות קודמים), ואדמו"ר הקדוש אשר נהג נשיאותו ברמה רבי רפאל ברוך טולידאנו ע"ה היה מתנגד לזה בכל תוקף. הוא היה אומר מה יועיל לאיש יחס אבותיו ולא יהיה רדיד צדק רדידו. ומה בצע באומרו בן חכמים אני בן נשיא עמי ונגידו. ותתיפה ואתה לא מיופה, וכמו זהב על חרס מצופה. ועמד בהתנגדות ובתוקף עד שהצליח נסים אוחיון ועלה על כס הנשיאות.

והוא נמק את זה בטוב טעם, כששאלתי אותו פעם בהא השאלה, כבוד הרב למה לך לרכוש שונאים על דברים שאין לך שום הנאה בהם? אז הוא ענה לי שמע בני, אני התייחסתי לנסים שהוא יהיה ראש הועד כמו השופר שצריך שיהיה כפוף, כמ"ש הנביא ישעיה "הלכוף כאגמון ראשו" ואם יהיה ארוך כמו חליל לא יהיה שובר לב שומעיו ומאזיניו. גם כן למה אני בוחר בנסים כי נסים עברו עליו צרות יתמות ודלות, ועוד ועוד. ואם יהיה איזה יתום או אלמנה בוכים על ידו אז הוא ידאג להם ברצון רב ובחפץ לב, כי כבר גם הוא מנוסה. ואין חכם כבעל הניסיון.

שלא כן אם תבוא האלמנה או יתום לבכות על יד מי שהוא, שכבר גדל בעושר ואושר, לא ידאג ולא שמוע ישמע צעקתם, ולא בחרתי בנסים אוחיון רק מהאי טעמא ושוכן רומה יחקור מצפוני. ע"כ.

כותב רבה של ירושלים הגה"ק רבינו שלום משאש זיע"א בהקדמתו לספרו שו"ת "תבואות שמש" (חלק אבן העזר): 'תמיד אחזתי דרכי להיות תקיף בדין אף נגד הממשלה [במרוקן], כמה פעמים רצתה להמליץ ברמז על אחד מבעלי דינים, ונענית לה 'מחול לי שהמשפט העברי הוא ע"פ סופרים וספרים בציוני הסימנים והסעיפים, ואי אפשר לנטות ימין ושמאל', ונרגשה להשיב הצדק אתך, ובזה הוסיפה להעריך ולכבד את משפטי התורה, וידעו תמיד כי בית הדין הרבני אין לפניו עוולה ולא משא פנים, ובסגירת עיניים הוציאו פסקי דינים שלו לפועל'.

ידועה האמרה 'לשקר אין רגליים' ונראה לפרש כי ע"י השקר אין מתקדמים לאף מקום, ואף שנראה שהמשקר מרוויח ומצליח, באמת אין זו הצלחה ואין זו התקדמות כי בסוף הכל ילך לאיבוד בעניין רע. אך ורק ע"י אמת אפשר להתקדם וללכת מחיל אל חיל ולהצליח הצלחה

אמתית. ואף שנראה בתחילה שאינו מצליח, לבסוף יצליח בגדול.

ה. גם כשקשה לו לחיות ע"פ האמת, לפחות לא יסלף את האמת

מובא בגמרא מסכת בבא קמא (לח ע"א) א"ר אבהו אמר קרא "עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים", ראה שבע מצוות שקיבלו עליהן בני נח כיון שלא קיימו עמד והתיר ממנון לישראל.

נשאלת השאלה, מה הטענה על אומות העולם שלא קיימו ז' מצוות בני נח, הרי רובם של הגוים אינם יודעים בכלל על המצוות הללו ואפ' יהודים רבים יש שאינם יודעים מה הם ז' מצוות בני נח. ושמעתי תירוץ ממור אבי עט"ר שליט"א בשם בעלי המוסר שכל אדם אפ' גוי, לא יתכן שלא יעלו בלבו מידי פעם מחשבות על תכליתו בעולם ומי ברא כל אלה וכיו"ב, ולולי שיחפה את האמת בשקר, יהיה מברר ומברר עד שיגיע לאמת ולאמונה בבורא יתברך, ויחקור וישאל עד שיתודע לזה שצריך לקיים ז' מצוות בני נח. וזו הטענה שיש על הגוים על שלא רצו לדעת את האמת, ודחקו את המחשבות שעלו בלבם, בשקר שנבע מתאוותיהם הרעות.

וכיו"ב כתוב בספר הקדוש "ליקוטי עצות המבואר" (ערך אמת ואמונה אות ד) וז"ל: אי אפשר לבא לאמונה כי אם ע"י אמת, הינו כי עיקר האמונה אינה אלא במה שאין השכל מבין, כי במקום שהשכל מבין אין שייך אמונה, וא"כ כשאין השכל מבין, מהיכן יבא להאמין במה שצריך להאמין, על כן עיקר אמונה תלויה באמת, שאם ירצה האדם להסתכל על האמת לאמתו, יבין מאליו שצריכין להאמין האמונה הקדושה בה' יתברך ובצדיקים האמתיים ובתורתו הקדושה ע"כ.

ובזה אפשר לפרש בס"ד את דברי הגמ' בע"ז (ג ע"א) שלעתיד לבא יאמרו אומות העולם להקב"ה תנה לנו את התורה מראש ונעשנה, יאמר להן הקב"ה שוטים שבעולם מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת מי שלא טרח בערב שבת מהיכן יאכל בשבת? אלא אעפ"כ מצוה קלה יש לי וסוכה שמה לכו ועשו אותה, מיד כל אחד ואחד נוטל והולך ועושה סוכה בראש גגו, והקב"ה מקדיר עליהם חמה כבתקופת תמוז וכל אחד ואחד מבעט בסוכתו ויוצא. ומקשה הגמ': והאמר רבא מצטער פטור מן הסוכה? ומשיבה: נכון שהם פטורים אבל מדוע הם צריכים לבעו בסוכה. מיד הקב"ה יושב ומשחק עליהן שנאמר "יושב בשמים ישחק" וגו'.

ואפשר לומר שלכך הקב"ה מקדיר עליהם חמה וכו' משום שכל הטענה עליהם היא שלא קיימו ז' מצוות בני נח, וכח הטענה היא שלא חפצו באמת כנ"ל, לכך הקב"ה נותן להם הזדמנות כביכול להראות שהם כן חפצים באמת, ובמה ייוודע אפוא שהם חפצים באמת? אם כאשר היתה החמה קודרת עליהם היו יוצאים מן הסוכה בהכנעה ובשברון לב על הפסד מצוה קדושה כזו, זה היה מראה שהם חפצים באמת. אבל עתה הם מראים שהם עדיין בטעותם, שכאשר ראו שאינם יכולים לקיים את מצוות סוכה אז הם בעטו בה, וזה מראה שאינם חפצים באמת וכאשר קשה להם ללכת בדרך האמת הם כופרים באמתותה, שזו גם הסיבה שלא קיימו ז' מצוות משום שלא חפצו באמת באמת, ותאוותיהם הרעות גרמו להם להתעלם ולסלק את האמת.

ומזה נלמד שגם כאשר קשה לאדם לחיות ע"פ האמת, מפני יצר הרע הבווער בקרבו, לפחות לא יסלף את האמת מפני כן, אלא ידע ויזכור תמיד את האמת כמו שהיא, ויבין את מצבו הרע והמר שהולך בדרך של שקר, ובזה לא יגדל עונשו יותר, וגם ע"י זה אולי יזכה לבסוף לחזור למוטב.

1. מידת האמת – תיקון לפגם הברית

מידת האמת היא גם תיקון לפגם הברית, כמו שכותב רבינו הקדוש מרן **אביר יעקב אביחצירא** זיע"א בסה"ק "גנוזי המלך" (תיקון הברית תיקון ט): בראשית ר"ת ר'פואת ב'רית ש'קרים ת'ועבה א'מת י'דבר, לרמוז דמתיקון הברית צריך שירחיק השקר עד קצה האחרון, ואפילו מי שידבר שקר בפניו שקץ ישקצנו ותעב יתעבנו ויגער בו ויאמר לו שקר אתה דובר. והאמת ג"כ לא ימנע מלאומרו, לא מפחד ולא מחניפות וזה תיקון גדול מתיקוני הברית.

ואפשר לזה רמז דוד המלך ע"ה באומרו (תהלים טו, א-ג) "ה' מי יגור באהלך מי ישכון בהר קדשך: הולך תמים ופועל צדק ודובר אמת בלבבו: לא רגל על לשונו" והכוונה כך היא, לפי שמצינו בפוגם זרעו אמר עליו דוד המלך ע"ה (שם ה, ה) "לא יגורך רע" דהיינו המשחית זרעו הנקרא רע, לא יכנס במחיצתו של הקב"ה. ובא עכשיו לומר דמה שאמרתי דמשחית זרעו לא יגור עם השכינה, היינו אם לא עשה תיקון המועיל, אבל אם עשה תיקון המועיל יזכה לגור עם השכינה, וזהו שאמר מי יגור באהלך, איזהו הפוגם בברית שיזכה לגור באהלך, והראיה שמדבר על מי שפגם בברית מדאמר יגור ונאמר בפוגם בברית לא

יגורך רע, דאי לאו להכי קא אתי היה לו לומר מי ישב או מי ידור וכיוצא, ועוד דמיותר הוא דהיה לו לומר מי ישכון באהלך ובהר קדשך, ומדפלגינהו ונקט יגור שמע מינה ללמדנו בא, דאף שאמרתי המשחית זרעו אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה, היינו בלי תיקון המועיל, אבל אם עשה תיקון המועיל זכה.

וזהו התיקון הולך תמים ופועל צדק ודובר אמת בלבבו, ופירוש דובר אמת בלבבו דהיינו שהאמת שבלבבו אינו נמנע בשום אופן מלאומרו כמו שכתבנו. ולא רגל על לשנו דהיינו לא הלך אחר לשונו לדבר מה שרוצה רק הוא שלט על לשונו וסר מרע ואינו מדבר רע רק טוב כמו שכתבנו. הרי שמעיקרי תיקון הברית הוא הלשון ובא הרמז על נכון דרפואת הברית ירחק השקר בתכלית הריחוק ויקריב האמת בתכלית הקירוב. עכל"ק.

ונסיים בדבריו המופלאים של הקדוש רבינו יהודה החסיד זיע"א בספר "חסידים" (סימן תתשצ"ה): כל הדובר אמת ואינו רוצה לחשוב שקר, ולא לדבר שקר, אפילו דברים שיחשב ושידבר אע"פ שלא יתכון להם, כל מחשבותיו ודבריו יתקיימו שנאמר (איוב כב, כח) "ותגזר אמר ויקם לך". עכ"ל. ובזה יש לפרש נמי, "אתם נצבים" ע"י אתם אותיות אמת, יהיו דבריכם ומחשבותיכם נצבים וקיימים.

ה' יתברך יזכנו ברחמי לעובדו באמת, בשמחה, בקדושה ובטהרה אכ"ר

שנה טובה ומבורכת, כתיבה וחתימה טובה לכל בית ישראל אכ"ר

לעילוי נשמות

מרת זקנתי הכוה"צ מרת אסתר אצראף ע"ה בת רבי יצחק דאבדא ומרת לאה ע"ה
נלב"ע ה' תשרי תשס"ז

מרת זקנתי הכוה"צ רחל בוזאגלו ע"ה בת רבי יוסף אבגי ומרת יטו ע"ה נלב"ע ט"ז
אלול תשל"ז

מ"ז הכוה"צ דדה דבדה ע"ה בת ר' אברהם אצראף ואסתר ע"ה נלב"ע י"ג תמוז תשפ"ז
מ"ז הכוה"צ פריחא (פאני) בוזאגלו ע"ה בת רבי יעקב שריקי וחנינא ע"ה נלב"ע ב' אלול
תשע"ז

מרת דודתי הכוה"צ שושנה סויסה ע"ה בת ר' אליהו דבדה ודדה ע"ה נלב"ע י' אלול
תשפ"ה
תנצב"ה

תולדותיהן של צדיקים

מתולדות חייו של הגאון הקדוש, ראב"ד מקודש, מופת דורו

רבי אברהם בן סוסאן זיע"א

לרגל יום הילולתו החל ביום שלישי כ"ז אלול

– שמונים וחמש שנים לפטירתו –

לידתו של צדיק

רבינו נולד בשנת תרי"ג⁵ בעיר של חכמים וסופרים 'דבדו' אשר במזרח מרוקו, לאביו הגה"ק הדיין המצויין רבי שלמה זיע"א. מילדותו ניכר שלגדולות נוצר והתמיד בתורה יום ולילה בשקידה עצומה.

ראב"ד וראש ישיבה בדבדו

בגיל כ"ח שנים כבר התמנה לדיין בדבדו וישב בדין עם הדיינים הגאונים הקדושים רבי אברהם הכהן צבאן ורבי אברהם מרציאנו זיע"א. כמו כן שימש כראש ישיבה בדבדו מצעירותו, ולימים כיהן כראב"ד העיר, מתלמידיו בדבדו מננים הגאונים הקדושים רבי דוד הכהן סקלי זיע"א רבה של והראן שבאלג'יריה ומח"ס שו"ת "קרית חנה דוד" ועוד, רבי שלמה הכהן צבאן זיע"א ראב"ד אוז'דא (מרוקו) ומח"ס שו"ת "המעלות לשלמה" ועוד, רבי אליהו בן גיגי רבה של סעידא שבאלג'יריה ומח"ס "קול צעקת הרועים", ועוד תלמידים רבים ועצומים.

רבה של תאזא והמעבר לעיר פאס

מספר שנים ישב בעיר תאזא הסמוכה לדבדו, וכיהן שם כרב ודיין העיר.

בשנת תרס"ב נסע לעיר פאס והתיישב בה, ושם נתקבל בכבוד גדול כשהכירו את גדולתו העצומה בתורה, ושימש כסופר בית הדין אשר בו ישבו גדולי הדור הגאונים

⁵ לגבי שנת לידתו רבו הגירסאות, ואנו נקטנו ע"פ הכתוב במצבתו.

הקדושים רבי וידאל הצרפתי ורבי שלמה אבן דנאן זיע"א ועוד, ולרוב בקיאותו כינוהו "מפתח חושן משפט".

ראש ישיבה בעיר מראכש

משם עבר לעיר מראכש ושם ישב כשנתיים וקבע ישיבה והרביץ תורה בתלמידים הרבה. מתלמידיו שם נמנים הגאונים הקדושים רבי מרדכי קורקוס זיע"א ראב"ד מראכש ומח"ס "גדולת מרדכי", רבי דוד עטאר זיע"א ר"י עץ חיים במוגאדור, רבי שלמה רוזיליו זיע"א ועוד. רבינו נתבקש לכהן כראב"ד העיר מראכש אך סירב להצעה. ממראכש חזר רבינו לעיר מולדתו דבדו.

ראב"ד מוגאדור ועלייתו השמימה

בשנת תרפ"ב לערך עבר לכהן כרב ראשי וראב"ד העיר מוגאדור ושם כיהן בקודש עד שחלה באחרית ימיו.

רבינו נתבקש בישיבה של מעלה בכ"ו אלול תש"א ומנוחתו כבוד במוגאדור. מעניין לציין כי יום זה הוא גם יום עלייתו השמימה של הגה"ק רבינו חיים פינטו הגדול זיע"א שביהן אף הוא כראב"ד מוגאדור כמאה שנה לפני כן.

כתבי תורתו

רבינו כתב חיבורים בהלכה אך לא זכינו לאורם, מעט מתשובותיו נדפסו בספרי חכמי דורו, עסק בתרגום לערבית של הספר 'בית שלמה' דיני איסור והיתר לרבי שלמה מאיר, יחד עם רבי יוסף ענקונינא ונדפס בירושלים שנת תרנ"ט.

בנו וממשיך דרכו

בנו וממשיך דרכו הוא הגה"ק רבי דוד חיים בן סוסאן זיע"א שביהן כרב ראשי וראב"ד עיר הגדולה קזבלנקא.

עומד בפרץ

כותב הרה"ק רבי שמואל מרצייאנו זיע"א ראש ישיבה בעיר דבדו:

בשנת התרפ"א בא אצלנו הרב הגדול כמוהר"ר אברהם בן סוסאן זצוק"ל בא לבקר מצב ת"ת, ומצא מצב ת"ת הולך מתמעט ונצטער צער גדול, שלח אחרי מר אבי עם איזה יחידי סגולה ואמר להם מה זה שאני רואה ת"ת מתמעט? תכף שלח אחרי ואמר לי צריך אתה ליכנס ללמוד עם התלמידים, אמרתי לו אדוני איני יכול כי אני חלוש המזג ואיני יכול ללמוד עם התלמידים. אמר לי מוכרח אתה ליכנס ואזור נא כגבר חלציר, ושלמה ע"ה אמר "רפאות תהיה לשרך" ובמקום שאין אנשים השתדל להיות איש, וברך אותי ברכה המשולשת והסכמתי לדבריו כי לא יכלתי להמרות על דבריו. וברוך ה' נתקבלה ברכתו ברצון ונכנסתי ללמוד עם התלמידים משנת התרפ"א עד שנת התשכ"ג שעליתי לארץ ישראל ת"ו. ואני לומד עם התלמידים כיד ה' הטובה עלי וברכתו של מורנו ורבנו היתה מגן וצנה עלי ב"ה. (עיר הכהנים דבדו עמ' 177).

בקיאותו העצומה בתורה

כשהיה רבינו זקן בא בימים וחדל מללכת לבית דין במוגאדור לשבת על מדין ולדון דינים הבאים לפניו, היה בנו רבי דוד חיים ממלא מקומו כדיין (והראב"ד היה רבי דוד כנאפו זיע"א) וכשהיה חוזר מביה"ד, היה אביו שואלו מה חידש היום בבי"ד? והיה אומר לו שהיום התקשינו בבעיא מסובכת שצריכה עיון רב והיה מסביר לו את כל הפרשה והצדדים וכו' והדבר צריך תלמוד, אז היה אומר לו אביו-רבינו הוציא ממדף הספרים ספר פלוני וספר פלוני והיה אומר לו פתח לדף פלוני ותסתכל למעלה במקום פלוני או למטה במקום פלוני עד שהיה מראה לו את כל הענין בבהירות נפלאה והיה פושט לו על המקום את דבר המשפט.

הלא פרוס לרעב לחמך

אחד מתלמידיו במראכש רבי שלמה רוזיליו זצ"ל שהיה גם משרת לפניו בבית אכסניה שלו במראכש, סיפר, שפעם היה רעב גדול בעיר מראכש ועניי ישראל סבלו

הרבה מרעב זה ויקרא רבינו לתלמידו ויתן לו כל הכסף אשר הקהילה היתה תומכת בו, וציוה עליו לקנות בו צרכי מזון ולחלקו כולו לעניים, ואח"כ שאל אותו רבינו כשאתה נותן לפניהם הלחם לכמה פרוסות אתה מחלקו? ענה לו לארבע פרוסות, אז גער בו רבינו ואמר לו שאין בשיעור זה כדי שביעה אלא מהיום והלאה תחלק הכיכר לשתי פרוסות ואם יחסר לך תבוא אלי ואוסיף לך.

פועל ישועות

מעשה ביולדת שנתקשתה בלידתה בחודש השביעי לעיבורה, ובאו לרבינו שיבקש עליה רחמים, לקח הרב מטפחתו וקשר שבעה קשרים ואמר להם שיתירו הקשרים על ראש היולדת ובכל קשר שיתירו יתנו לה לשותות מן הכוס המים אשר ברך עליו ושתה ממנו, וכן עשו ואחר שגמרו להתיר את שבעת הקשרים ילדה מיד בן זכר והרב עצמו מל אותו.

וכן אירע מעשה באשה אחרת שהתקשתה גם כן בלדתה שאמרו הרופאים שהילד היה גדול מדי וצריך ניתוח כדי להוציאו, ובאו אצל הרב וכן עשה לקח כוס מים וברך עליו ושתה ממנה וציווה להשקותה וילדה לרווחה בלי ניתוח.

אל תתבטלו אפילו שעה אחת

פעם אחת כשהיה מלמד התלמידים בלילה, והיו חוזרים על השיעור, יצא רבינו לקצת זמן וחזר לבית המדרש, וכשחזר מצא את ביהמ"ד חשוך ושאל על פשר הדבר, ענו לו התלמידים שאזל כל השמן למאור, אמר להם אל תתבטלו אפילו שעה אחת ללכת לחפש שמן, עלו על הגג שהלילה אור הלבנה מאיר, ותלמדו שם. וכך היה שעלו התלמידים לגג והיו לומדים לאור הלבנה כל הלילה.

נזדעזעו כותלי הבית

סיפר הגאון רבי שלמה דהאן זצ"ל שהיה רגיל ללכת עם קבוצת אברכים לקבל ברכת רבינו, מעיר מראקש למוגאדור, פעם כשנסעו לשם והגיעו לביתו של רבינו לא נמצא

רבינו בחדרו, והכניסה אותם הרבנית לחדר שימתינו, והיתה גמרא פתוחה שם במסכת ערכין, ובשעה שיצא להכנס לחדרו שבו היו עומדים ומחכים, פתאום שמעו אותו מברך ברכת אשר יצר בהתלהבות כה גדולה ובקול רעם עד שנודעו כתלי הבית, ובשעה שנכנס לחדר רעדה אחזתם ונפלה עליהם אימה גדולה וברכיהם דא לדא נקשן מרוב פחד מלהבות אור פניו שהיו בוערים כלפידים.

פלאות השגתו

מספר נכדו הגאון רבי אליהו שמעון בן שושן זצ"ל רבה של ליאון-צרפת:

הייתי מסתכל בפניו הקורנות אור של שמחה בערב שבת בהתלהבות עצומה, והיה מצוה לבנו לקדש, הוא ניהו עט"ר אבא מארי כמוהר"ר הראב"ד חיים דוד זלה"ה, אמנם לפני הקידוש היה אומר לו להמתין קצת עד שיגמור ההוא את הקידוש, והיה מציית כמו מי ששומע דבר מפי אחר והיה עונה אמן ואח"כ היה אומר לאאמו"ר זצ"ל לקדש, ופעם שאלו אותו למי הוא מאזין ואמר שיש מאן דהוא שבא אצלו ומקדש בכל ערב שבת ושום אחד מן המסובין לא היו רואים ולא היו שומעים כלום.

אבנטו הקדוש מחולל פלאים

תלמידו של רבינו, הגה"ק רבי דוד עטאר זיע"א היתה לו בת נשואה ולא נפקדה בזרע של קיימא לזמן ארוך, וגילו לו בחלום שבלי לטבילתה תשאיל מן הרבנית - אלמנת רבינו את אבנטו של רבינו וכן עשתה ונפקדה בבן זכר, וקראה אותו על שמו.

זכותו תעמוד לנו ולכל ישראל אחינו אכי"ר

(נערך בעיקר מתוך ספר "פרד"ס אליהו" לנכדו, ועוד מקורות רבים)

להצלחת ידידנו היקר והנעלה רבי אבי דרעי שליט"א זכות התורה הקדושה וזכות הצדיקים תעמוד עמו עמידה שיש עמה סמיכה וזכותם תגן בעדו ובעד ביתו ויעלה מעלה מעלה במרומי ההצלחות ברוחניות ובגשמיות לעבודתו יתברך הוא ונוות ביתו וכל יוצאי חלציהם, יחיו דגן ויפרחו כגפן בעושר ואושר וכל טוב לאורך ימים ושנות חיים אכי"ר